

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ
УНІВЕРСИТЕТ

КОНЦЕПЦІЯ
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНЬОГО УНІВЕРСИТЕТУ
НА ПЕРІОД ДО 2020 РОКУ

СХВАЛЕНА

Вченою радою
Харківського національного
автомобільно-дорожнього університету
Протокол № 10
від 11 вересня 2015 року

Голова Вченої ради
_____ А.М. Туренко

Харків – 2015 рік

Укладачі концепції освітньої діяльності:

А.М. Туренко – ректор ХНАДУ

І.П. Гладкий – перший проректор

В.О. Богомолів – проректор з наукової роботи

С.Я. Ходирев – проректор з науково-педагогічної роботи

В.В. Безродний – проректор з науково-педагогічної роботи

Г.І. Тохтар – проректор з науково-педагогічної роботи

С.І. Шерстобітов – начальник навчального відділу

Зміст

1. Загальні положення.....	4
2. Розділ 1. Проблеми, на розв’язання яких спрямована Концепція.....	10
3. Розділ 2. Основні напрями діяльності університету на основі принципів реалізації Концепції.....	11
4. Розділ 3. Головні завдання університету на основі принципів реалізації Концепції.....	12
5. Розділ 4. Мета освітньої діяльності університету на основі принципів реалізації Концепції.....	13
6. Розділ 5. Принципи освітньої діяльності університету.....	14
7. Розділ 6. Цільові програми освітньої діяльності університету та засоби реалізації.....	14
8. Розділ 7. Організація освітньої діяльності університету.....	18
9. Розділ 8. Виховання майбутніх фахівців в університеті.....	20
10. Розділ 9. Шляхи реалізації Концепції.....	20
11. Розділ 10. Нормативно-правове, організаційне та фінансове забезпечення реалізації Концепції.....	23

Загальні положення

Свою історію університет розпочав 23 липня 1930 року як Харківський автомобільно-дорожній інститут (ХАДІ). У 1993 р. перейменовано в Харківський державний автомобільно-дорожній технічний університет (ХДАДТУ). У 2001 р. університету надано статус Національного з відповідною зміною назви на Харківський національний автомобільно-дорожній університет (ХНАДУ).

Харківський національний автомобільно-дорожній університет (ХНАДУ) – провідний навчальний заклад у сфері підготовки фахівців для автомобільно-дорожньої галузі. На перетині ХХ та ХХІ століть університет впевнено закріпив за собою репутацію елітного вишу, випускники якого користуються попитом на промислових підприємствах відповідної галузі різних форм власності. За всіма показниками університет посідає чільне місце серед 10 провідних технічних вищих навчальних закладів України.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, акредитований на IV рівень, одержав право автономії та здійснює ступеневу підготовку за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавр - спеціаліст - магістр за 18 напрямками та 25 спеціальностями (21 спеціальність акредитована за III освітньо-кваліфікаційним рівнем, 20 спеціальностей – за IV освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно) згідно з впровадженими в навчальний процес освітньо-професійними програмами та Державними стандартами вищої освіти. Завершується перехід університету на організацію навчального процесу за ЄКТС відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту».

Крім того, в університеті здійснюється:

- перепідготовка спеціалістів;
- підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками (спеціальностями);
- підготовка до вступу у вищі навчальні заклади громадян України та іноземних громадян;
- підготовка іноземних громадян за базовими акредитованими напрямками (спеціальностями).

ХНАДУ об'єднує факультети денної форми навчання, центр заочного та дистанційного навчання, центр професійно-технічної та довузівської підготовки, центр підвищення кваліфікації та індивідуальної післядипломної освіти. В університеті діють аспірантура і докторантура.

В університеті реалізується повний цикл ступеневої підготовки, починаючи від довузівської (підготовче відділення, підготовчі курси), далі – участь у підготовці молодших спеціалістів (технікуми навчального комплексу сумісно з ХНАДУ), підготовки бакалаврів, спеціалістів (до 2017 року) та магістрів (факультети денної форми навчання, а також центр заочної та дистанційної форми навчання) і, нарешті, аспірантура та докторантура. Таким чином, ХНАДУ підтверджує отриманий статус національного університету і його провідну роль, як головного вищого навчального закладу регіону з підготовки фахівців для автомобільного транспорту та дорожнього будівництва.

Для вирішення ключового завдання – упорядкування мережі вищих навчальних закладів, якісного здійснення ступеневої підготовки фахівців для автодорожнього комплексу – в університеті створений Регіональний навчально-науково-виробничий комплекс.

Розвиток регіонального комплексу – це шлях до єдності всіх складових механізму якості, гарантованого наявним науковим педагогічним та творчим потенціалом базового національного університету.

У 2013 році університет пройшов чергову акредитацію за 6 напрямками підготовки бакалаврів і 12 спеціальностями підготовки спеціалістів та магістрів. Як результат успішної акредитації – отримання ліцензії та сертифікату на надання освітніх послуг у повному обсязі.

За останні два роки отримано 4 нових ліцензії на підготовку фахівців за напрямками:

- 6.050101 Комп'ютерні науки (2014 рік відкриття);
- 6.050501 Прикладна механіка (2014 рік відкриття);
- 6.050504 Зварювання (2013 рік відкриття);
- 6.080101 Геодезія, картографія та землеустрій (2014 рік відкриття).

Ліцензія №527434 Серія АЕ, видана 29.10.2014 р.

Сертифікат про акредитацію № РД Серія 2225190, виданий 02.07.2013 р.

Загалом навчальний процес у ХНАДУ як система організаційних і дидактичних засобів, спрямованих на реалізацію змісту навчання на освітньо-кваліфікаційних рівнях бакалавр - спеціаліст - магістр, базується на принципах науковості, безперервності, незалежності від діяльності громадських організацій, з урахуванням сучасних технологій навчання та орієнтована на формування освіченої та гармонійно розвиненої особистості з урахуванням вимог державних та галузевих стандартів вищої освіти, розвитку відповідної галузі науки, а також змін у соціальній сфері в умовах дії ринкових відносин в економіці.

За роки існування ХНАДУ підготував більше 70 тисяч спеціалістів-фахівців високого гатунку, у тому числі біля 3000 іноземних громадян з 80 країн Європи, Азії, Африки, Латинської Америки. Сьогодні в університеті навчається майже 7 тисяч студентів денної та заочної форм навчання, слухачів довузівської та післядипломної освіти. Навчання здійснюється в

оснащених сучасним обладнанням навчальних лабораторіях. На цей час парк ПЕОМ університету складає 1504 комплектів, розташованих у 45 комп'ютерних класах навчальних корпусів та семи студентських гуртожитках, що зв'язані локальною мережею з виходом в INTERNET. В університеті активно застосовується супутникове та кабельне навчальне телебачення, розвивається дистанційна форма навчання студентів-заочників.

На 39 кафедрах університету працює потужний професорсько-викладацький склад, серед яких 60 докторів наук, професорів, 330 доцентів, кандидатів наук, 11 лауреатів Державної премії України, 8 Заслужених діячів науки і техніки, 2 Заслужених працівники освіти України, 1 Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, 27 академіків та 35 членів-кореспондентів галузевих академій.

У структурі університету 7 факультетів у т.ч. факультет підготовки іноземних громадян. Працюють 12 філій кафедр університету на підприємствах, що розташовані у м. Харкові та за його межами: ХЗТД, ХАРЗ, заводи ім. Малишева, «Червоний Жовтень», «Світло шахтаря» та інших.

Гордістю університету є відома своїми досягненнями в Україні та за її межами лабораторія швидкісних автомобілів (ЛША), яка створена ще в 1961 році. ЛША пишається своїми конструкторськими та спортивними досягненнями. За цей час було спроектовано та виготовлено понад тридцять автомобілів, що брали участь у змаганнях зі встановлення рекордів швидкості в різних класах, а також в автомобільних кільцевих перегонах різних формул. Встановлено 49 рекордів швидкості, 16 з яких перевищують світові досягнення.

У ХНАДУ діє власне потужне видавництво. Щорічно виходить у світ понад 400–450 найменувань навчально-методичної літератури та монографій, які є розробками викладачів та науковців університету, фахові збірники наукових праць – «Автомобільний транспорт», «Вісник ХНАДУ», «Економіка транспортного комплексу» та «Проблеми і перспективи розвитку підприємництва». Політика університету щодо видання наукових збірників, ґрунтується на обов'язковому розміщенні їх у міжнародних науково-методичних базах даних: DOAJ, Index Copernicus, E-Library, Scopus тощо.

До послуг студентів працює науково-технічна бібліотека, яка посіла шосте місце серед кращих вишівських бібліотек України, з бібліотечним фондом майже 500 тисяч примірників. Це справжнє бібліотечно-інформаційне містечко з розгалуженою системою автоматизованого обслуговування, якою активно користуються понад 9 тисяч читачів.

Завершено створення електронного архіву EIArKhADI та розпочато створення інформаційного ресурсу електронної бібліотеки.

Політика керівництва університету у сфері вищої освіти має чітку направленість на глобальний контекст усесвітніх перетворень та розширення доступу громадян до навчання упродовж життя, підвищення ефективності навчальної діяльності, якості освіти та забезпечення вільних траєкторій навчання студентів.

У цих умовах керівництво ХНАДУ та науково-педагогічні працівники

чітко усвідомлюють свої поточні та перспективні завдання, спрямовані на діяльність факультетів, кафедр та підрозділів ХНАДУ.

Згідно зі ст. 29, 32, 47 Закону України “Про вищу освіту” від 01.07.2014 року питання раціональної організації та планування навчального процесу відноситься до компетенції ВНЗ і є складовою їх академічної автономії.

Починаючи з 2015/2016 навчального року, навчальний процес в університеті організовується за європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС) на основі нового Закону України «Про вищу освіту», принципів Болонського процесу та відповідно до наказу МОН України від 17.09.2014 року за № 1050 «Про визнання таким, що втратив чинність наказ МОН України від 30.12.2005 року за № 774 «Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу»». Тому залишається чинним Наказ МОН України від 16.10.2009 року за № 943 «Про запровадження у ВНЗ України Європейської кредитно-трансферної системи», про що був виданий наказ ректора університету від 06.02.2015 року за № 20 «Про запровадження кредитно-трансферної системи навчання у 2015/2016 навчальному році». Цим наказом затверджений графік навчального процесу в університеті на наступний навчальний рік, вводяться форми навчального та робочого навчального планів підготовки фахівців за всіма напрямками та спеціальностями підготовки.

В руслі наказу МОН України від 13.11.2014 року за № 1310 «Про визнання таким, що втратив чинність наказ МОН України від 02.06.1993 року за №161 «Положення про організацію навчального процесу у ВНЗ», в університеті розроблене власне «Положення про організацію освітнього процесу в ХНАДУ».

Розроблені проекти першочергових документів щодо переходу університету до ЄКТС:

- * норми часу для планування і обліку навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи науково-педагогічних працівників;
- * інформаційний пакет та інші.

Відповідно до закону «Про вищу освіту» розроблені і затверджені на 2015/2016 навчальний рік навчальні плани, робочі навчальні плани підготовки бакалаврів та магістрів з урахуванням поетапного переходу до навчального навантаження науково-педагогічним працівникам в обсязі 600 годин, додатки до дипломів Європейського зразку.

Переробляються освітньо-професійні програми підготовки фахівців відповідно до ЄКТС, програми навчальних дисциплін.

Відпрацьовується весь перелік ключових документів ЄКТС, представлених у Довіднику користувача ЄКТС 2009 року.

Підготовлені та розміщені у файловому архіві ХНАДУ низка інших регламентуючих документів відповідно до вимог ЄКТС.

Освітня діяльність університету ґрунтується на Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про основи державної політики у сферах науки і науково-технічної діяльності», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки».

Глобалізація світу, стрімкий розвиток науки, новітні інформаційні технології вимагають інноваційного розвитку освіти, створення умов для професійного становлення особистості, збагачення її інтелекту та духовності.

Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в університеті через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Закон України «Про вищу освіту» надає можливості інноваційних змін у діяльність університету та забезпечує інструментами розвитку. Впровадженням цього демократичного, проєвропейського та системного Закону розпочато нову віху розвитку вітчизняної вищої освіти.

На виконання рекомендацій Міністерства освіти і науки України з питань імплементації Закону України «Про вищу освіту» в ХНАДУ впроваджуються заходи, що передбачають удосконалення існуючої внутрішньої системи якості та зміни у стратегіях розвитку.

Основними заходами є:

- регулювання фінансово-економічних відносин та управління навчальним закладом;
- контроль та якість підготовки спеціалістів для транспортного і дорожнього комплексів України;
- організація освітнього процесу;
- наукова та інноваційна діяльність;
- міжнародне співробітництво.

В університеті забезпечена гласність та прозорість у висвітленні процесів імплементації Закону України «Про вищу освіту»; організовано залучення роботодавців до участі в процесах впровадження Закону України «Про вищу освіту»; організовано постійно діючий семінар з вивчення основних положень Закону; обговорюються питання імплементації Закону «Про вищу освіту» на засіданнях кафедр університету.

Статут університету приведений у відповідність до вимог Закону України «Про вищу освіту».

Продовжується співпраця університету з питань щодо імплементації Закону «Про вищу освіту» з сайтом osvita.gov.ua.

Університет активно працює над створенням сучасної моделі підготовки фахівців з вищою освітою, яка заснована на застосуванні принципів прямого і зворотного зв'язку і побудована з урахуванням взаємодії двох типів ринків – ринку праці та ринку освітніх послуг.

Університет розроблює власну маркетингову стратегію розвитку вищої професійної освіти у зв'язку з переходом на багаторівневий освітній процес. Основні базові принципи, які повинні бути покладені в її основу: підвищення якості освіти на основі перепідготовки професорсько-викладацьких кадрів; демократизація навчального процесу; надання студентам більшої свободи у виборі навчальних дисциплін і викладачів; удосконалення індивідуальної та

самостійної роботи студентів; використання інтерактивних методів, прецедентних форм навчання, інформаційних та дистанційних технологій; зміцнення матеріально-технічної бази вишів і факультетів.

Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності покликана гарантувати якість освітнього процесу в університеті та конкурентні переваги на ринку вищої освіти національного та світового рівня.

Вона передбачає здійснення таких процедур і заходів, як:

- визначення принципів і процедур забезпечення якості;
- моніторинг та перегляд освітніх програм;
- щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників (НПП) і педагогічних працівників (ПП) ВНЗ та оприлюднення результатів;
- забезпечення підвищення кваліфікації НПП і ПП;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійних робіт студентів, за кожною програмою;
- наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми;
- забезпечення системи виявлення й запобігання академічного плагіату.

Об'єктами системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності університету є ресурси (нормативно-правове, кадрове, методичне, матеріально-технічне забезпечення), освітні процеси (профорієнтація, планування, та організація навчального процесу, контроль освітнього процесу, мотивація до покращення результату), результати (дипломовані фахівці, наукові здобутки, працевлаштування, підтвердження прогресу).

Розділ 1. Проблеми, на розв'язання яких спрямована Концепція

В умовах глобалізації, посилення конкуренції, мобільності робочої сили, швидких економічних і технологічних змін, загострюється проблема підготовки кадрів відповідно до сучасних вимог та викликів на міжнародному та національному ринках праці, переходу до інноваційної моделі розвитку економіки.

Найбільш актуальними постають питання людського розвитку, забезпечення якості освіти та професійної підготовки, створення умов для навчання і професійного розвитку громадян упродовж життя, підвищення ефективності взаємодії між системою освіти і ринком праці. Прийняття Закону України «Про вищу освіту» і ратифікація Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом створюють для вищої освіти України нове правове поле, сприяють зростанню конкуренції на ринку освітніх послуг і посилюють вплив споживачів освітніх послуг на формування змісту освіти і визначення тривалості навчальних програм, а також надають ринку праці і студентам право контролю якості вищої освіти.

Водночас подальший розвиток суспільних відносин, пов'язаних із підготовкою фахівців, обмежується відсутністю погоджених принципів реформування сфери освіти, зайнятості населення та соціально-трудових відносин; невизначеністю ролей та обов'язків сторін, зацікавлених в участі у формуванні та реалізації державної політики щодо підготовки кадрів та професійного розвитку громадян.

Недостатньо ефективним є механізм взаємодії органів влади, навчальних закладів, роботодавців, професійних спілок, фахових об'єднань з метою підготовки кадрів та професійного навчання, що суттєво обмежує можливості працевлаштування випускників навчальних закладів, зменшує ефективність витрат на підготовку кадрів, гальмує інноваційний розвиток економіки.

Додатковими чинниками, які ускладнюють здійснення освітньої діяльності вищими навчальними закладами України загалом і університетом зокрема, є:

- негативні тенденції економічного розвитку і зростання суспільно-політичних ризиків на рівні держави;
- особливості демографічної ситуації в Україні і погіршення якості підготовки учнів у середній загальноосвітній школі;
- надмірна пропозиція освітніх послуг на території України і, водночас, зростання доступності вищої освіти за межами держави;

- скорочення попиту на здобуття кваліфікацій у галузі природничих наук та інженерії;
- слабка інтеграція ВНЗ України у світовий освітньо-науковий простір, їх слабка пізнаваність за межами держави, відсутність у вітчизняних університетів загальноновизнаної стабільної позитивної освітньої і наукової репутації, невідповідність їх матеріально-технічної бази рівню провідних університетів світу;
- недобросовісна конкуренція на ринку освітніх послуг (недотримання вимог забезпечення якості тощо);
- ослаблення зв'язків з потенційними замовниками кадрів, надмірна «академізація» університетської освіти і науки, зменшення частки прикладних досліджень;
- зниження довіри роботодавців до якості вищої освіти і, як наслідок, зменшення мотивації студентів до набуття якісних сучасних знань та отримання необхідних компетенцій;
- недостатній рівень мотивації керівних і науково-педагогічних кадрів університетів до активної діяльності з удосконалення, розвитку і забезпечення якості навчальних програм.

Як флагман вищої освіти України, університет не має можливості і права очікувати остаточного врегулювання та інституціонального закріплення нової системи відносин між державою, освітою та споживачами освітніх послуг.

Університет має якнайшвидше:

- * розробити і затвердити власні стандарти освітньої діяльності за рівнями вищої освіти;
- * розробити і запровадити системні заходи щодо інституціонального забезпечення своєї діяльності в нових умовах;
- * визначити чіткі орієнтири розвитку і прозорі критерії ефективності освітньої діяльності;
- * розробити систему критеріїв успішності навчальних програм;
- * розробити і запровадити заходи для економічної стимуляції розробників нових навчальних програм;
- * запропонувати державі і суспільству прийняти розробки Університету з цього кола питань як прототипу галузевих і державних регуляторних документів.

Розділ 2. Основні напрями діяльності університету на основі принципів реалізації Концепції

Основними напрямами діяльності є:

- підготовка згідно з державним замовленням і договірними зобов'язаннями висококваліфікованих фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів для підприємств, установ та організацій різних форм власності автомобільного, транспортного, дорожнього та інших напрямків;
- підготовка та атестація наукових, науково-педагогічних кадрів;

- науково-дослідна робота;
- спеціалізація, підвищення кваліфікації, перепідготовка кадрів;
- довузівська підготовка, курсова підготовка та перепідготовка;
- методична, виховна, культурно-освітня, видавнича для власних потреб, фінансово-господарська діяльність;
- підготовка та перепідготовка громадян із зарубіжних країн, міжнародне співробітництво.

Розділ 3. Головні завдання університету на основі принципів реалізації Концепції

Головними завданнями є:

- задоволення потреб особистості в технічному, економічному, правовому, інтелектуальному, культурному і моральному розвитку шляхом здобуття вищої освіти і кваліфікації в обраній галузі професійної діяльності;
- здійснення освітньої діяльності певного напрямку, яка забезпечує підготовку фахівців відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів і відповідає стандартам вищої освіти;
- здійснення підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів та їх атестація;
- забезпечення виконання державного замовлення та угод про підготовку фахівців з вищою освітою;
- здійснення наукової, науково-технічної, творчої, культурно-виховної, спортивної та оздоровчої діяльності;
- організація та проведення фундаментальних, пошукових і прикладних наукових досліджень;
- підвищення ролі гуманітарного напрямку в процесі здійснення освітньої діяльності;
- забезпечення культурного і духовного розвитку особистості, формування соціально зрілої, творчої особистості, виховання морально, психічно і фізично здорового покоління громадян;
- формування громадянської позиції, виховання студентів в дусі патріотизму і поваги до Конституції України, власної гідності, готовності до трудової діяльності, відповідальності за себе, долю суспільства, держави і людства;
- збереження, розвиток та примноження історичних і культурних традицій університетської освіти і наукової діяльності, виховання студентської молоді в дусі цих традицій;
- вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці і сприяння працевлаштуванню випускників, інформування абітурієнтів і студентів про ситуацію, що склалася на ринку зайнятості;
- здійснення профорієнтації учнів середніх навчальних закладів через систему довузівської та курсової підготовки;
- підвищення освітньо-культурного рівня громадян;
- дотримання виконання умов державного контракту та інших угод на підготовку фахівців з вищою освітою та надання інших освітніх послуг;

- перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів;
- надання платних послуг, не пов'язаних з освітньою діяльністю, в порядку, передбаченому чинним законодавством України.

Розділ 4. Мета освітньої діяльності університету на основі принципів реалізації Концепції

Основною метою освітньої діяльності університету є підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринках праці фахівців для наукових та освітніх установ, органів державної влади й управління, підприємств усіх форм власності за всіма рівнями вищої освіти в усіх галузях освіти (відповідно до міжнародних і вітчизняних класифікацій освіти), утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей.

Основні цілі освітньої діяльності такі:

- накопичення, збереження та продукування нових знань в автомобільно-дорожньому напрямку;
- відтворення інтелектуального потенціалу в автомобільно-дорожньому напрямку України;
- соціалізація особистості шляхом формування моральних принципів та норм поведінки;
- забезпечення сфер соціальної та виробничої діяльності в автомобільно-дорожньому напрямку;
- забезпечення організацій в автомобільно-дорожньому напрямку кваліфікованими фахівцями.

Зміст освітніх програм, які пропонує університет, крім професійної підготовки на адекватному світовому рівні, повинен забезпечувати для осіб, які навчаються, формування ключових компетентностей, що є необхідними для самореалізації, активної громадянської позиції, соціальної злагоди і здатності до працевлаштування у суспільстві, зокрема:

- формування духовних і моральних цінностей на рівні, який сприятиме їх інтеграції у громадянське суспільство і становленню активної громадянської позиції в цьому суспільстві;
- формування картини світу, адекватної сучасному рівню наукових знань про нього (відповідно до рівня вищої освіти), базових компетентностей в галузі науки та техніки;
- комунікативну компетентність, культурну освіченість, здатність до інтеграції у національну і світову культуру;

- сприяння багатогранному розвитку особистості, в тому числі - формування вміння навчатися із високим рівнем самостійності, критичне мислення, творчий підхід, ініціативність, здатність вирішувати проблеми, вміння оцінювати ризики, рішучість і конструктивне управління почуттями, підприємливість.

Розділ 5. Принципи освітньої діяльності університету

Освітня діяльність базується на принципах:

- багатопрофільності діяльності за напрямами, спеціальностями і спеціалізаціями для задоволення потреб в автомобільно-дорожньому напрямку;
- високої якості освітніх послуг: змісту освіти, результатів освіти, технологій навчання;
- багатоступеневості підготовки фахівців: від рівня середньої освіти до рівня бакалаврів, спеціалістів, магістрів, докторів філософії та докторів наук;
- демократизації системи навчання;
- задоволення освітніх потреб студентів відповідно до їх інтересів, здібностей та потреб автомобільно-дорожнього напрямку України;
- участі у створенні та оновленні стандартів вищої освіти як обов'язкового мінімуму змісту освіти і змісту навчання;
- відповідності освітньо-кваліфікаційних характеристик і освітньо-професійних програм підготовки випускників вимогам суспільного поділу праці;
- випереджального інноваційного розвитку освіти;
- мобільності програм підготовки фахівців щодо задоволення вимог ринку праці;
- особистісної орієнтації освіти і навчально-виховного процесу;
- інтеграції до європейського та світового освітніх просторів в контексті приєднання України до Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи;
- формування національних і загальнолюдських цінностей;
- системності аналізу чинників, що впливають на якість освітньої діяльності;
- моніторингу і діагностики якості освіти, сприяння розвитку громадського контролю.

Розділ 6. Цільові програми освітньої діяльності університету та засоби реалізації

Зміст вищої освіти відповідає вимогам державних стандартів і вирізняється фундаментальністю спеціальної підготовки, універсальністю й гуманітарною спрямованістю загальноосвітніх курсів, базовістю циклу предметів, орієнтацією на впровадження в навчальний процес досягнень сучасної науки і техніки.

Структура освіти університету характеризується різноманітністю й повнотою представлених в університеті рівнів і форм вищої освіти, аспірантури, докторантури, підвищення кваліфікацій і перепідготовки кадрів, тобто всіх ланок безперервної освіти. При цьому зберігається альтернативність, гнучкість, взаємодоповнення, завершеність і послідовність відповідних рівнів і ланок цієї системи.

Особлива увага в університеті приділяється якості освіти, універсальності підготовки випускника, його адаптованості до ринку праці, особистісній зорієнтованості навчального процесу та його інформатизації.

Кадрове забезпечення основних галузей автомобільно-дорожнього напрямку, а також інших галузей економіки України здійснюється через:

- формування якісного контингенту студентів;
- відповідність змісту освіти вимогам ринку праці;
- формування варіативних частин галузевих стандартів вищої освіти з урахуванням традицій наукових шкіл університету, потреб в автомобільно-дорожньому напрямку;
- формування напрямів, спеціальностей і відкриття спеціалізацій відповідних змінним ринковим умовам;
- конкурентоспроможність випускників на ринку праці;
- оновлення змісту освіти та організації навчально-виховного процесу відповідно до демократичних цінностей, сучасних науково-технічних досягнень;
- перепідготовку, спеціалізацію, розширення профілю, стажування фахівців в автомобільно-дорожньому напрямку;
- аналіз та моніторинг найбільш затребуваних спеціальностей на сучасному ринку праці і сприяння працевлаштуванню випускників;
- виконання державного замовлення та угод на підготовку фахівців відповідних кваліфікацій.

Патріотичне виховання молоді забезпечується через:

- забезпечення культурного і духовного розвитку особистості, виховання в душі патріотизму і поваги до Конституції України;
- прищеплення студентам демократичного світогляду, дотримання громадянських прав і свобод, поваги до традицій, культури, віросповідання та мови спілкування народів світу;

- формування і розвиток у молоді творчих здібностей та навичок самостійного наукового пізнання, самоосвіти і самореалізації особистості;
- стимулювання у студентів прагнення до здорового способу життя; розвиток гуманістичної освіти, що ґрунтується на культурно-історичних цінностях українського народу, його традиціях і духовності;
- ствердження національної ідеї, що сприяє національній самоідентифікації, розвитку культури, оволодінню цінностями світової культури, загальнолюдськими надбаннями;
- формування у студентів потреби і уміння жити в громадянському суспільстві, духовності та фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, трудової, екологічної культури;
- прищеплення здатності до самостійного мислення, суспільного вибору і діяльності, спрямованої на процвітання України;
- створення системи безперервної мовної освіти, що забезпечує обов'язкове оволодіння громадянами України державною мовою і практичне володіння декількома іноземними мовами;
- сприяння розвитку високої мовної культури громадян, вихованню поваги до мов національних меншин України, толерантності у ставленні до носіїв різних мов і культур;
- реалізацію мовної стратегії шляхом комплексного і послідовного впровадження просвітницьких, науково-методичних, роз'яснювальних заходів;
- сприяння формуванню нової ціннісної системи суспільства – відкритої, варіативної, духовно та культурно наповненої, толерантної, здатної забезпечити становлення громадянина і патріота, консолідувати суспільство на засадах пріоритету прав особистості, зменшення соціальної нерівності;
- формування відповідальності за власний добробут, стан суспільства.

Забезпечення рівного доступу до здобуття освіти через:

- запровадження ефективної системи інформування громадськості про можливості здобуття освіти в університеті;
- створення умов для здобуття безоплатної вищої освіти на конкурсних засадах;
- удосконалення правових шляхів здобуття освіти за рахунок бюджетів усіх рівнів та коштів юридичних і фізичних осіб;
- розширення можливостей здобуття вищої освіти за рахунок індивідуального кредитування;
- пільгові умови для здобуття вищої освіти особами, які мають таке право відповідно до чинного законодавства;
- створення навчальних комплексів з іншими навчальними закладами різних рівнів акредитації;

- додержання засад демократичності, прозорості та гласності у формуванні контингенту студентів, у тому числі шляхом незалежного тестування.

Створення системи безперервної освіти через:

- забезпечення послідовності змісту та координації навчально-виховної діяльності на різних ступенях освіти;
- формування потреби та здатності особистості до самоосвіти;
- оптимізацію системи післядипломної освіти і створення інтегрованих навчальних планів і програм післядипломної освіти;
- формування та розвиток навчальних, науково-виробничих комплексів багатоступеневої підготовки фахівців;
- розроблення індивідуальних модульних навчальних програм різних рівнів складності залежно від конкретних потреб.

Інноваційний розвиток освіти через:

- зміщення акцентів з аудиторної на самостійну роботу студентів і з навчальної на науково-методичну роботу викладачів;
- упровадження Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи організації навчання;
- розвиток технологій дистанційного навчання;
- використання європейських освітніх та педагогічних технологій.

Підготовка студентства до життєдіяльності в інформаційному суспільстві через:

- інформатизацію системи освіти для задоволення освітніх інформаційних і комунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу;
- удосконалення дистанційного навчання;
- створення електронних підручників, навчальних посібників;
- використання комунікаційно-інформаційних засобів, локальних та глобальних інформаційно-освітніх мереж.

Поєднання освіти і науки через:

- фундаменталізацію освіти, інтенсифікацію наукових досліджень;
- розвиток освіти на основі інноваційних наукових і технологічних досягнень;
- випереджальний розвиток освіти;

- інноваційну освітню діяльність;
- правовий захист освітніх інновацій та результатів науково-педагогічної діяльності як інтелектуальної власності;
- запровадження наукової експертизи стандартів освіти, підручників, інноваційних систем навчання та виховання;
- залучення до наукової діяльності обдарованої студентської молоді, педагогічних працівників;
- поглиблення співпраці та кооперації з іншими навчальними закладами і науковими установами, в тому числі закордонними;
- залучення до навчально-виховного процесу провідних учених різних регіонів України та ближнього і дальнього зарубіжжя;
- забезпечення якості освіти шляхом запровадження новітніх досягнень науки, культури і соціальної практики.

Моніторинг та використання зарубіжного досвіду через:

- проведення спільних наукових досліджень, співробітництво з міжнародними фондами, проведення міжнародних наукових конференцій, семінарів, симпозіумів;
- сприяння участі педагогічних та науково-педагогічних працівників у відповідних заходах за кордоном;
- освітні та наукові обміни, стажування і навчання за кордоном студентів, педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- аналіз, відбір, видання та розповсюдження кращих зразків зарубіжної наукової і навчальної літератури, освітньо-педагогічних технологій.

Кадрове забезпечення навчального процесу через:

- оновлення кадрового забезпечення відповідно до вимог ліцензування та акредитації спеціальностей;
- підвищення ефективності роботи аспірантури та докторантури;
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у провідних фахових установах і організаціях;
- створення умов для ефективної професійної діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників;
- забезпечення соціальних гарантій для професійної самореалізації педагогічних та науково-педагогічних працівників, підвищення соціального статусу відповідно до їх ролі у суспільстві.

Розділ 7. Організація освітньої діяльності

Концепція освітньої діяльності доповнюється та деталізується концепціями освітньої діяльності факультетів, кафедр та інших структурних підрозділів за кожним напрямом і спеціальностями підготовки фахівців в університеті.

Положення про організацію освітнього процесу затверджується Вченою радою університету відповідно до чинного законодавства України.

Мовою викладання в університеті є державна мова. За бажанням здобувачів вищої освіти університет створює можливості для вивчення ними мови національної меншини в обсязі, що дає змогу провадити професійну діяльність у вибраній галузі з використанням цієї мови.

З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності університет має право прийняти рішення про викладання однієї чи кількох дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами, забезпечивши при цьому знання здобувачами вищої освіти відповідної дисципліни державною мовою.

Навчання в університеті здійснюється за такими формами:

- 1) очна (денна, вечірня);
- 2) заочна (дистанційна).

Форми навчання можуть поєднуватися.

Освітній процес в університеті здійснюється за такими формами:

- 1) навчальні заняття;
- 2) самостійна робота;
- 3) практична підготовка;
- 4) контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять в університеті є:

- 1) лекція;
- 2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- 3) консультація.

Університет має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

Практична підготовка осіб, які навчаються в університеті, здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними університетом договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку.

Навчальний процес в університеті базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності, незалежності від втручання будь-яких політичних партій, інших громадських та релігійних організацій.

Створення, дія осередків будь-яких партій, релігійних та інших громадських організацій політичного характеру на території університету в тому числі в його структурних підрозділах не допускається. Науково-педагогічні працівники університету не мають права використовувати навчальний процес як засіб політичної агітації.

Навчальний процес в університеті організовано згідно з рекомендаціями основних документів Європейського простору вищої освіти з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтовано на формування освіченої гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в соціально-культурній сфері, в галузях техніки, технологій, системах управління та організації і праці в умовах ринкової економіки.

Університет на підставі освітньо-професійної програми за кожною спеціальністю розробляє навчальний план, який визначає графік навчального процесу, перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, форми поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, що затверджується ректором університету.

Розділ 8. Виховання майбутніх фахівців в університеті

Виховання майбутніх фахівців в університеті здійснюється через:

- формування у молоді сучасного світогляду, розвиток творчих здібностей та навичок самостійного наукового пізнання, самоосвіти і самореалізації особистості;
- формування потреби і вміння жити в громадянському суспільстві, прищеплення особам, які навчаються, демократичних поглядів, виховання в душі патріотизму і поваги до Конституції України;
- забезпечення культурного і духовного розвитку особистості, фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, трудової, екологічної культури студентів;
- формування національних світоглядних позицій, ідей, поглядів і переконань на основі цінностей вітчизняної та світової культури;
- сприяння розвитку високої мовної культури майбутніх фахівців, поваги до державної мови та мов національних меншин України, толерантності у ставленні до носіїв різних мов і культур;
- стимулювання у студентів прагнення до здорового способу життя.

Розділ 9. Шляхи реалізації Концепції

Основні шляхи і способи реалізації Концепції:

- формування освітніх програм виключно на компетентнісній основі, перехід до загальноєвропейського розуміння змісту галузей освіти, спеціальностей і предметних галузей, упровадження принципів модуляризації при конструюванні освітніх програм;
- здійснення моніторингу тенденцій розвитку світового, в тому числі європейського, освітньо-наукового простору з метою своєчасного реагування на глобальні виклики, зміни умов і обставин на ринку освітніх послуг, упровадження нових наукових та освітніх технологій;
- розширення спектру освітніх послуг завдяки відкриттю в університеті підготовки за новими спеціальностями та відкриттю/модифікації навчальних програм за ліцензованими спеціальностями;
- орієнтація освітніх програм на потреби наукових, освітніх та виробничих установ держави шляхом залучення їх до навчання практичній роботі у сферах професійної діяльності майбутніх фахівців;
- пріоритетна орієнтація на формування освітніх програм за освітнім рівнем магістра і освітньо-науковим рівнем доктора філософії, забезпечення набору до магістратури університету найкращих випускників бакалаврату інших вищих навчальних закладів;
- створення і реалізація інтенсивних особистісно-орієнтованих технологій навчання (індивідуалізація навчання), індивідуалізація та диференціація навчання обдарованої молоді;
- впровадження дистанційних технологій в освітній процес;
- створення умов для здобуття якісної освіти інвалідами, дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування;
- сприяння набуттю студентами всіх спеціальностей комунікативної компетентності іноземною мовою на необхідному рівні;
- формування повноцінних англійських освітніх програм за рівнями магістра і бакалавра;
- досягнення якісно нового рівня міжфакультетської і міжкафедральної кооперації в підготовці кадрів шляхом інституційного закріплення відповідальності за формування, виконання і забезпечення якості освітніх програм за керівниками і комітетами освітніх програм;
- розширення участі університету в міжнародних програмах академічної мобільності (на рівні студентів і на рівні науково-педагогічних працівників);
- запровадження програм подвійного дипломування із визнаними у світі університетами (в першу чергу за освітніми програмами в галузі природничих наук, інформаційно-комунікаційних технологій та інженерії);
- формування спільних освітніх програм із університетами-партнерами для отримання грантів на здійснення освітньої діяльності;
- інтеграція університету з навчальними закладами різних рівнів, науковими установами та підприємствами, зокрема, шляхом створення навчально-науково-виробничих комплексів;

- запровадження міжнародних стандартів викладання іноземних мов і вимог до комунікативної компетентності випускників та науково-педагогічних працівників;
- розроблення і затвердження стандартів освітньої діяльності університету (за рівнями);
- забезпечення вищого рівня інтеграції освітньої діяльності з наукою завдяки зростанню ролі дослідницької компоненти в освітніх програмах;
- залучення представників роботодавців, провідних учених і фахівців практиків до формування змісту освітніх програм, до визначення процедур оцінювання, до участі в освітньому процесі і підсумковій атестації;
- підвищення спроможності до працевлаштування випускників університету шляхом забезпечення належних умов для практичної підготовки на робочому місці;
- створення служби маркетингу освітніх послуг університету з метою дослідження сучасного ринку праці в Україні та підготовки пропозицій щодо запровадження нових освітніх програм, систематичне проведення аналізу стану працевлаштування та кар'єрного зростання випускників університету в перший рік після отримання диплому;
- впровадження європейських стандартів та принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців;
- впровадження системи заходів, спрямованих на підвищення об'єктивності оцінювання в університеті, у тому числі шляхом: запровадження обов'язкової експертизи процедур і критеріїв оцінювання; вибіркової внутрішньої і зовнішньої експертизи виставлених оцінок; використання інформаційно-комунікативних технологій в оцінюванні; визначення відповідності інструментів оцінювання цілям оцінювання тощо;
- створення процедур зворотних зв'язків між учасниками освітнього процесу як необхідної системоутворювальної компоненти процесу забезпечення якості освіти;
- створення організаційно-технічних умов та засобів оцінки випускниками минулих років актуальності та якості навчальних дисциплін та компетенцій викладачів;
- упровадження електронного документообігу в освітню діяльність, створення електронних кабінетів управління навчальним процесом для науково-педагогічних працівників та студентів;
- запровадження боротьби з плагіатом за допомогою організаційно-технічних засобів, а також публікації на сайті університету дипломних робіт, рефератів, звітів з практики тощо;
- розробка диференційованих за галузями освіти нормативів та критеріїв до кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- запровадження системи оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних і педагогічних працівників при реалізації освітніх програм;
- створення системи заходів для мотивації науково-педагогічних працівників до профорієнтаційної роботи, розробки та впровадження освітніх

програм, підвищення рівня викладання, участі у заходах із забезпечення якості і формуванні позитивної академічної репутації тощо, у тому числі шляхом запровадження диференціації в оплаті праці;

- перегляд та вдосконалення нормативів навчального навантаження з метою вивільнення часу для самостійної роботи студентів і розвитку професійних та особистісних якостей науково-педагогічних працівників;

- затвердження і реалізація програм підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників в університеті (інститут післядипломної освіти) та за його межами (з виділенням необхідного фінансування);

- розгортання широкомасштабної інформаційно-іміджевої та професійно-орієнтаційної діяльності з метою залучення до навчання в університеті абітурієнтів з найбільш обдарованої шкільної молоді, здатної опановувати програми вищої освіти;

- організація і проведення літніх і зимових шкіл на базі університету для представників університетів-партнерів та інших навчальних закладів і наукових установ;

- забезпечення прозорості та доступності інформації про освітній процес в університеті;

- розроблення і здійснення заходів, необхідних для акредитації університету та його освітніх програм в європейській і міжнародній асоціаціях університетів, європейській асоціації забезпечення якості вищої освіти тощо;

- участь університету в міжнародних рейтингах вищих навчальних закладів.

Розділ 10. Нормативно-правове, організаційне та фінансове забезпечення реалізації Концепції

Нормативно-правове та організаційне забезпечення реалізації Концепції здійснюватиметься шляхом розроблення та прийняття в установленому порядку відповідних нормативних актів, планів і заходів, спрямованих на реалізацію положень Концепції, проведення моніторингу стану їх виконання. Фінансове забезпечення реалізації Концепції здійснюватиметься за рахунок бюджетних коштів (загальний і спеціальний фонд) із залученням коштів суб'єктів господарювання і громадських організацій, інвестиційних програм, програм міжнародної технічної та фінансової допомоги, коштів інших не заборонених законодавством джерел.

